

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/205/2022
Identifikačné číslo spisu:	1421200380
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1421200380.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ ECO - PAPIER Ružomberok, občianske združenie, IČO: 37 976 648, so sídlom Advokátska kancelária JUDr. Marián Alušic, Madačova 1/A, Ružomberok, 2/ A.. Z. B., C. X, C., proti žalovanému M.. P. Š. O.E., L., bývajúcemu v C., Z. X, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 9C 6/2021, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. júla 2021, sp. zn. 9Co 73/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 9C 6/2021-120 z 11. marca 2021 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil žalovanému povinnosť zdržať sa podávania, resp. zasielania podaní súdom a orgánom verejnej správy v mene žalobcu 1/ (výrok I.). Žalobcom uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok za návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 1. februára 2021 v sume 33,- eur na účet Okresného súdu Bratislava IV do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia (výrok II.) Žalobcom 1/ a 2/ priznal voči žalovanému náhrada trov konania o neodkladnom opatrení v plnom rozsahu (výrok III.). Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil ustanoveniami § 324 ods. 1, 2, 3, § 325 ods. 1, § 325 ods. 2 písm. c/, d/, § 326 ods. 1, § 328 ods. 1, § 329 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zastávajúc názor, že žalobcovia sa domáhajú nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, ktorým by súd uložil žalovanému povinnosť zdržať sa podávania, resp. zasielania podaní súdom a orgánom verejnej správy v mene žalobcu 1/.

1.1. Zo žalobcami predloženého výpisu zo zoznamu občianskych združení mal súd prvej inštancie preukázané sídlo i osobu oprávnenú konať za žalobcu 1/. Súd uviedol, že predložený výpis zo zoznamu občianskych združení je dôvodné považovať za verejnú listinu, na ktorú sa vzťahuje prezumpcia jej správnosti (§ 205 CSP, podľa ktorého, listiny, vydané orgánmi verejnej moci v medziach ich právomoci, ako aj listiny, ktoré sú osobitným predpisom vyhlásené za verejné, potvrdzujú pravdivosť toho, čo sa v

nich osvedčuje alebo potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak). Podľa názoru súdu prvej inštancie žalobcovia 1/ a 2/ osvedčili, že žalovaný sa bez právneho dôvodu považuje za štatutárny orgán žalobcu 1/a teda si osvojuje práva, ktoré z titulu tejto pozície má žalobca 2/, čím nedôvodne zasahuje do právneho postavenia a právnej istoty oboch žalobcov, zaťažuje ich úkonmi a nákladmi v tejto súvislosti, z ktorého dôvodu za účelom zabránenia možných ďalších úkonov neoprávnene vykonávaných žalovaným bol potrebný okamžitý zásah súdu vo forme nariadenia navrhnutého neodkladného opatrenia, ktorým súd uložil žalovanému povinnosť zdržať sa podávania, resp. zasielania podaní súdom a orgánom verejnej správy v mene žalobcu 1/. O povinnosti žalobcov zaplatiť súdny poplatok v sume 33,- eur na účet Okresného súdu Bratislava IV súd rozhodol podľa ust. § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v spojení s položkou 1 písm. c/ Sadzobníka súdnych poplatkov. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanému ako neúspešnej strane uložil povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov neodkladného opatrenia v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením č.k. 9Co/73/2021-441 z 29. júla 2021 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku I., ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, odvolanie žalovaného proti výroku o uložení povinnosti žalobcom zaplatiť súdny poplatok odmietol (výrok II.), žalovanému priznal voči žalobcom 1/, 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd po preskúmaní a prejednaní veci dospel k záveru, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nie je dôvodný. Nakoľko z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nevyplyva, že žalobcovia žalobu vo veci samej podali, ani že by žalobu vo veci samej podať chceli, odvolací súd dospel k záveru, že žalobcovia mali v úmysle neodkladným opatrením dosiahnuť trvalú úpravu pomerov, ktorú ustanovenie § 336 ods. 1 CSP umožňuje, podľa povahy porušeného /ohrozeného/ práva žalobcov. Odvolací súd uviedol, že žalobcovia za protiprávny stav označili bezdôvodné zasahovanie do právneho postavenia a právnej istoty oboch žalobcov opakovanými podaniami na súd. K argumentácii žalobcov, že žalovaný sponchybnuje pravdivosť verejnej listiny, čím údajne narúša právnu istotu žalobcov odvolací súd uviedol, že záznam v registri mimovládnych neziskových organizácií potvrdzuje právny i faktický stav a zabezpečuje právnu istotu stranám, preto nemožno prijať tvrdenie žalobcov o právnej neistote ich postavenia za osvedčené, v dôsledku čoho konštatoval, že žalobcovia neosvedčili porušenie hmotnoprávneho nároku a podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia nepovažoval za splnené. Odvolací súd mal za to, že uložiť neodkladným opatrením povinnosť žalovanému zdržať sa podávania, resp. zasielania podaní súdom a orgánom verejnej správy bez reálneho protiprávneho konania žalovaného je neprimeraným zásahom do ústavného práva žalovaného, zaručeného v čl. 46 ústavy SR v zmysle, ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde; a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Čeliť opakovane súdnym konaniam vyvolaným žalovaným je rozhodne život a psychickú stránku hrubo zaťažujúcim, avšak za protiprávne konanie ho, podľa názoru odvolacieho súdu označiť nemožno, keďže podať žalobu na súd je legitímnym výkonom práva. Odvolací súd mal za to, že žalobcami predložené dôkazy nemajú pre súd takú právnu a usvedčujúcu silu, aby na ich podklade došlo procesným opatrením k trvalej úprave vzťahov, ktorá vytvorí invariabilný stav a uloží povinnosť žalovanému zdržať sa neodňateľného práva každej osoby na súdnu ochranu zmysle čl. 46 Ústavy SR. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie (výrok I.) zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v zamietol s poukazom na ustanovenie § 388 CSP. Odvolanie žalovaného proti výroku o uložení povinnosti žalobcom zaplatiť súdny poplatok podľa § 386 písm. c/ CSP odmietol ako procesne neprípustné a o náhrade trov celého konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z ustanovenia § 420 ods. 1 písm. f/ CSP, nakoľko odvolací súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolatelia namietali, že odvolacím súdom prezentovaná argumentácia svedčí buď o nepochopení, alebo ignorovaní podstaty súdneho prípadu. Mali za to, že z dôvodu existencie väd uznesenia odvolacieho súdu je dovolanie prípustné i dôvodné.

Žalobcovia, poukazujúc na nálezy Ústavného súdu SR, týkajúce sa odôvodňovania súdnych rozhodnutí (napr. sp. zn. I. ÚS 191/2019, III. ÚS 153/07, III. ÚS 311/07, I. Ú 243/07, I. ÚS 146/08) uviedli, že potreba dostatočnej konkrétnosti a preskúmateľnosti súdnych rozhodnutí je konštantne judikovaná aj pri návrhoch na nariadenie neodkladného opatrenia a aj v týchto konaniach súd musí rozhodovať na základe riadne ustáleného skutkového stavu, obsahu spisu a z neho správne vyvedených skutkových zistení. Dovolatelia mali za to, že odvolací súd v danom prípade tak nepostupoval a kľúčové skutočnosti (t.j., že žalobcovia žiadajú ochranu pred neoprávneným konaním žalovaného v ich mene) absolútne nezohľadnil.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalcov 1/ a 2/ písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, a to z nasledovných dôvodov.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. Dovolací súd preto v preskúmvanej veci v prvom rade zisťoval, či uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení, napadnuté dovolaním, je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. e/ CSP. V danej súvislosti upriamuje pozornosť na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (napríklad rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Obdo/66/2017 z 19. júna 2018, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 76/2018, rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 21/2018, rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/154/2018 z 28. marca 2019 a tiež rozhodnutie NS SR sp. zn. 8Cdo/83/2017 zo 14. júna 2017).

8. Z ustálenej judikatúry dovolacieho súdu vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je prípustné dovolanie podľa ustanovenia § 420 CSP (pozri uznesenie NS SR sp. zn. 4Obdo/66/2017 z 19. júna 2018) len vtedy, ak má charakter rozhodnutia vo veci samej. Pri neodkladných opatreniach nekonzumujúcich vec samu (vo vzťahu k vylúčeniu prípustnosti dovolania) zohľadňuje, že ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonodarca tu nepochybne zohľadnil, že procesné nesprávnosti súdov, ku ktorým pri tom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/157/2017). K uvedenému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/83/2017 zo 14. júna 2017, v ktorom uviedol, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taktiež v uznesení sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017 dovolací súd vyslovil, že dovolanie nie je podľa § 420 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého, bola podaná nadväzujúca žaloba.

9. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podaného po skončení konania (pri splnení podmienok ust. § 325 ods. 1 CSP). Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa ust. § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu (porovnaj uznesenie NS SR č. k. 5Cdo/154/2018 z 28. marca 2019).

10. O rozhodnutie, ktorým sa konanie končí by išlo v prípade, ak by súd musel vec skončiť procesne (pre existenciu prekážky vecného prejednávania odôvodňujúcej zastavenie konania alebo odmietnutie podania) bez toho, aby vec (meritórne) prejednal.

11. V predmetnej právnej veci návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nebol podaný spolu so žalobou alebo v priebehu konania, iniciovaného na základe žaloby. Nenadväzovala naň žaloba, nakoľko bol predpoklad, vzhľadom na povinnosti, ktoré ním majú byť uložené, že by ním v prípade jeho nariadenia bolo možné dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami (porovnaj napr. uznesenia NS SR 6Cdo/198/2017 a 6Cdo/199/2017 obidve z 24. januára 2018). Takéto rozhodnutie o neodkladnom opatrení možno s poukazom na už skôr uvedenú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať za rozhodnutie vo veci samej, čo je základnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP. Vzhľadom k uvedenému dovolací súd pristúpil k skúmaniu, či je konanie postihnuté dovolateľmi namietanou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

13. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

15. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

16. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. V odôvodnení svojho rozhodnutia o zamietnutí návrhu žalobcov 1/ a 2/ na nariadenie neodkladného opatrenia odvolací súd uviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že v konaní nebolo žalobcami 1/ a 2/ preukázané naplnenie podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia, pretože neosvedčili porušenie hmotnoprávneho nároku. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že „uložiť neodkladným opatrením povinnosť žalovanému zdržať sa podávania, resp. zasielania podaní súdom a orgánom verejnej správy bez reálneho protiprávneho konania žalovaného je neprimeraným zásahom do jeho ústavného práva, zaručeného v čl. 46 Ústavy SR v zmysle, ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde; a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky“. Takéto odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu podľa názoru dovolacieho súdu spĺňa náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 393 ods. 2 v spojení s ustanovením § 220 ods. 2 CSP.

17. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že žalobcovia 1/ a 2/ sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňujú a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa ich predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolatelia so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasia a nestotožňujú sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

18. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobcovia neopodstatnene namietajú, že im odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť jej dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva, preto dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

19. Žalovaný bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP), trovy dovolacieho konania mu však najvyšší súd nepriznal, nakoľko mu žiadne preukázateľné nevznikli (viď R 72/2018).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.